

– високої врожайності (т/га): ‘Starkrimson’ (18,8), ‘Nikolai Kruger’ (18,9), ‘Надія степу’ (19,4), ‘Ал-Янаг’ (21,8).

– надрання та раннього строку досягання (к-сть днів від кінця квітіння до знімання): ‘Junska Lepotika’ (73), ‘Георгиевская ранняя’ (77);

– слаброслості: ‘Вродлива’ (1,6 м), ‘Collet’ (1,7 м);

– привабливості зовнішнього вигляду плодів (8,5-9,0 балів): ‘Williams Bon Chrÿtien’, ‘Улюблена Клаппа’, ‘Надія степу’, ‘Nikolai Kruger’, ‘Талгарська красуня’;

– одномірності плодів: ‘Надія степу’, ‘Ясачка’, ‘Лагодная’;

– відмінного смаку (дегустаційна оцінка 8,5-9 балів): ‘Williams Bon Chrÿtien’, ‘Olivier de Serre’, ‘Таврійська’, ‘Улюблена Клаппа’;

– стійкості до грибних хвороб (8,5 балів): ‘Мраморна’, ‘Корсунська’, ‘Вдала’.

Ефективне використання генетичних колекцій груші у селекційних програмах на основі всебічного вивчення зразків генофонду і виділення джерел та донорів господарсько-цінних ознак дозволяє створювати сорти і гібридні форми груші з високим ступенем адаптивності до умов вирощування.

УДК 633.11:631.524.85

Юрченко Т.В., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу біотехнології, генетики і фізіології

Пикало С.В., кандидат біол. наук, старший науковий співробітник

Харченко М.В., кандидат с.-г. наук, науковий співробітник

Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

E-mail: t.yurchenko978@gmail.com

ОЦІНКА СОРТІВ ТА СЕЛЕКЦІЙНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЯК ДЖЕРЕЛ СТІЙКОСТІ ДО ПОСУХИ

Для пшениці м'якої озимої на сьогодні найважливішою складовою її адаптивності є стійкість до посухи, як одного із найпоширеніших стресових чинників, що призводить до порушення нормального функціонування рослинного організму протягом всього вегетаційного періоду. Залучаючи в схрещування високоадаптивні зразки та відбираючи стійкі генотипи, можна підвищити витривалість рослин до абіотичних умов. Метою досліджень була оцінка сортів та селекційних ліній пшениці м'якої озимої на посухостійкість та виявлення джерел стійкості до дефіциту вологи на різних етапах вегетації для використання їх в подальшій селекції.

Оцінку дослідного матеріалу за посухостійкістю проводили у лабораторних умовах двома методами: пророщування насіння на розчинах сахарози за осмотичного тиску 16, 18 атм та методом визначення інтенсивності виходу електролітів з рослинних тканин за дії стресового фактору. Визначення кількості пророслого насіння на розчинах з високим осмотичним тиском дає можливість оцінити стійкість генотипів на першому етапі органогенезу. Величина інтенсивності виходу з тканин листків вегетуючих рослин електролітів після дії посухи вказує на ступінь пошкодження клітинної мембрани під впливом стресу на VI етапі органогенезу. В результаті оцінки було виділено сорти – ‘МПП Княжна’,

‘Горлиця миронівська’, ‘МПП Валенсія’, ‘Розкішна’, ‘Гордовита’, ‘Статна’, ‘Елегія’, ‘Щедра нива’, ‘Зіра’ та лінії ‘Лютесценс 37548’, ‘Лютесценс 55198’, які мали високий рівень стійкості за обох методів дослідження. Для вивчення особливостей успадкування посухостійкості за допомогою топкросних схрещувань було створено 33 гібридні комбінації. За материнську форму були використані виділені сорти та лінії, у якості тестерів використовували сорти з різним ступенем вираженості вказаної ознаки – ‘Альбагрос одеський’, ‘Подольнка’ (еталони високої посухостійкості), ‘Поліська 90’ (слабкої посухостійкості). Достовірно високим ефектом загальної комбінаційної здатності за посухостійкістю відзначились сорти ‘Елегія’, ‘Щедра нива’ та ‘Горлиця Миронівська’. Деяко нижчий ефект загальної комбінаційної здатності мали сорти ‘Статна’, ‘МПП Валенсія’ та селекційна лінія ‘Лютесценс 55198’. Варіанса специфічної комбінаційної здатності у цих зразків є низькою, тобто при залученні їх у схрещування можна очікувати високу посухостійкість у всіх гібридів, отриманих за їх участі.

Сорти та селекційні лінії пшениці м'якої озимої з високим рівнем загальної комбінаційної здатності за посухостійкістю можна рекомендувати для використання у селекції в якості джерел вказаної ознаки.